

JULES VERNIEUWE (1877-1944)

1922

Jules Vernieuwe werd geboren te Blankenberge op 29 april 1877. Als opgroeiende student deed hij degelijke middelbare studies aan het Koninklijk Atheneum van Gent. Daarna volgde hij de leergangen aan de medische Fakulteit van dezelfde stad en promoveerde „met de grootste onderscheiding” tot dokter in de Geneeskunde op 20 juli 1900.

Reeds vroeg ging zijn belangstelling naar de specialiteit van oor-, neus- en keelziekten, jong als ze nog was op dat ogenblik. Zijn inleiding in deze specialiteit kreeg hij in het buitenland, namelijk te Berlijn, waar hij vele maanden vertoefde, eerst in de universitaire dienst van Otologie van Prof. Gustav Brühl die hem in de hoedanigheid van vrij assistent aanvaardde, en daarna in de dienst van Laryngologie bestuurd door Prof. Bernhard Fraenkel. Vervolgens verbleef hij te Halle in de kliniek van Dokter Schwartz, en voltooide zijn vorming te Parijs waar hij de diensten van zijn specialiteit volgde.

Zoals blijkt uit de lange lijst van wetenschappelijke publikaties kwamen zijn didactische eigenschappen zeer vlug aan het licht, en vanaf 1901, minder dan 1 jaar na het behalen van zijn diploma, deed hij zijn eerste mededeling voor de leden van de

„Société Royale de Médecine de Gand” over de diagnose en de behandeling van de otitis.

Na zijn verblijf in het buitenland, werd hij in december 1904 benoemd tot assistent aan de Kliniek voor oor-, neus- en keelziekten van de Universiteit van Gent, bestuurd door Prof. Eugène W. Eeman, waarvan Jules Vernieuwe gedurende een kwart eeuw lang de gewetensvolle en toegewijde medewerker werd. Hij volgde zijn meester op toen hem in 1926 de leerstoel voor oor-, neus- en keelziekten werd toevertrouwd. Zijn hoedanigheden als internist, verhoogd door een gave van observatiegeest en een zin voor kritiek, heel bijzonder ontwikkeld, deden hem zeer vlug opvallen, en reeds in 1904 werd hij tot medisch adjunct

benoemd aan het Burgerlijk Hospitaal van Gent, in de Dienst voor inwendige Ziekten.

Zijn bevoegdheid in het uitgebreide domein van de algemene geneeskunde deed hem 10 jaar later het bestuur over een der diensten van inwendige ziekten verwerven, waarvan hij de titel van Dienstoverste verkreeg in 1914.

Nog zeer jong vervulde hij aldus een dubbel mandaat en begon zo zijn dubbele loopbaan van algemeen geneesheer en van specialist.

In dit opzicht volgde hij het voorbeeld van twee van zijn voorgangers, de professoren de Stella en Eugène W. Eeman, en zette aldus een gentse universitaire traditie verder, die een bevoegdheid in oor-, neus- en keelziekten én in inwendige ziekten combineerde met de bevoegdheid om deze beide te onderrichten.

Toen in 1922 Prof. de Stella ontlast werd van zijn leergangen van Bijzondere Pathologie en van Therapie der inwendige ziekten om de opvolging van Prof. Eugène W. Eeman op zich te nemen en de leerstoel van inwendige ziekten te bekleden, was het Jules Vernieuwe die hem verving met de titel van docent. In 1924 werd hij bij Koninklijk besluit benoemd tot buitengewoon hoogleraar en in 1939 werd hij bevorderd tot gewoon hoogleraar. Vanaf het begin van zijn zeer gevulde loopbaan tot aan zijn dood leidde Jules Vernieuwe met gelijke tred en met een zeldzame bevoegdheid deze dubbele activiteit én van geneesheer internist én van geneesheer specialist.

Zijn thesis over de embryonnaire en post-embryonnaire ontwikkeling van het slakkenhuis bij de zoogdieren en bij de mens, voorbereid in het laboratorium van Prof. Van der Stricht, bezorgde hem in 1905 de titel van het speciale doctoraat in de Otologie, die hem met eenparigheid van stemmen toegewezen werd. Zoals de lange lijst van zijn publikaties het bewijst is de wetenschappelijke activiteit van Jules Vernieuwe nooit verminderd, en indien het domein der oor-, neus- en keelziekten zijn voorkeur wegdroeg, toch waren zijn opzoeken en publikaties in het meer algemeen gebied van de inwendige geneeskunde niet alleen talrijk maar ook belangrijk.

Opgesteld met elegantie en nauwkeurigheid liet ieder van zijn publikaties een kennis van de oor-, neus- en keelkunde doorspiegelen onder de pen van de internist, en de ondervinding van de klinicus onder de pen van de oor-, neus- en keel-specialist.

Hoedanigheden als deze bestemden Jules Vernieuwe voor de Belgische Academie van Geneeskunde. Deze aanvaardde hem inderdaad in juli 1926 als corresponderend lid. Zijn talrijke mededelingen en tussenkomsten voor deze vereniging bezorgden hem de bevordering tot titeldragend lid, in december 1930.

Gekomen aan het hoogtepunt van eer werd de onkreukbare toewijding van Jules Vernieuwe, gekoppeld aan een zeer grote eenvoud, in niets veranderd. Het vertrouwen genietend van een enorme cliënteel, offerde hij het beste van zich zelf en stond zich zelf slechts te zelden ogenblikken van ontspanning toe. Het onderwijs van Jules Vernieuwe was schitterend. De beschaafde en elegante taal, die hij gebruikte voor zijn onderwijs met een strenge wetenschappelijke norm, maakte zijn lessen zowel over de inwendige geneeskunde als over de spe-

cialiteit bijzonder aantrekkelijk. Zijn toehoorders schatten het voorrecht hoog telkens een levendige conferentie aan te horen eerder dan een saaie cursus. Zijn grote belesenheid, zijn rijke ervaring, zijn scherpe klinische zin, dit alles stelde hij ten dienste van zijn studenten. Onder het enthousiasme van de leraar voelde men het hart kloppen van de medevoelende mens en deze fijne clinicus was niet alleen een uitzonderlijke heelmeeester maar daarenboven en vooral een echt geneesheer in de meest verheven zin van deze mooie titel. Naast de clinicus, naast de leermeester was er ook de „mens”.

Zeër humanistisch aangelegd, zagen zijn vrienden in hem het toonbeeld van een aangename en geleerde verteller, want zijn uitgebreide kennis beperkte zich niet tot de geneeskunde alleen maar omvatte ook de kunst, de geschiedenis, de literatuur. De dood van zijn zoon, schitterend student in de geneeskunde, welke hem ontruikt werd op 21-jarige leeftijd, brak de energie van de vader niet, die stoïcijns zijn zending als geneesheer en als leermeester voortzette met een steeds volkomen toewijding.

Dit bewijst de diepe hoedanigheden van deze man der wetenschap en des harten, die door de dood brutaal werd ontruikt aan de genegenheid der zijnen, van zijn vrienden, van zijn talrijke zieken en van zijn leerlingen op 24 februari 1944.

F. EEMAN.

PUBLIKATIES VAN JULES VERNIEUWE

IN BOEKVORM

Le bulbe Olfactif humain normal et pathologique (met Dr. SCHERER). (Avec 72 fig. hors texte et un résumé français, néerlandais, allemand et anglais). Ouvrage subsidié par la Fondation Universitaire belge. Éditeur : Rombaut-Fechey à Gand.

ALS BIJDRAGEN IN TIJDSCHRIFTEN EN VERZAMELWERKEN

Notes prises aux cliniques berlinoises sur le diagnostic des otites et leur traitement. Bulletin Société de médecine de Gand.

A propos d'un cas de cancroïde pansinusal. Bulletin Société de Médecine de Gand.

Mastoidite et diabète. Bulletin Société de Médecine de Gand.

Contribution à l'étude des sinusites ethmoïdales closes. Bulletin Société de médecine de Gand.

Faits cliniques de complications d'otite moyenne purulente aigue. La Presse Oto-rhino-laryngologique belge.

Note préliminaire sur l'histogénèse et la structure de l'habenule sulcata. Livre jubilaire Richard Boddaert.

Contribution à l'étude Anatomico-chirurgicale de l'apophyse mastoïde. La Presse Oto-rhino-laryngologique Belge.

Le développement embryonnaire et postembryonnaire du limaçon des mammifères et de l'homme. Travail du laboratoire d'embryologie (met Prof. VANDER STRICHT). Thèse d'un doctorat spécial en otologie.

Les suppurations de la parotide. Revue de Laryngologie de Bordeaux.

Note sur le traitement de la forme suraigue de la diphtérie par les injections intraveineuses de serum. Le Scalpel.

Les paralysies faciales primitives et tardives postopératoires du tuberculeux. Archives O.R.L. internationales Lyon.

L'examen de la gorge dans le botulisme: une question de diagnostic différentiel. Académie royale de Médecine de Belgique.

Actinomycose de l'amygdale avec généralisation viscérale. Annales Société Belge Oto-rhino-laryngologie.

Contribution à l'étude de la paralysie spinale d'origine otique. Annales Société Belge Oto-rhino-laryngologie.

L'actinomycose pulmonaire et son traitement. Annales Société Belge Oto-rhino-laryngologie.

Les anomalies des sinus de la dure-mère; leur signification clinique en otologie. Académie royale de Médecine de Belgique.

Note préliminaire sur la prétendue sinusite maxillaire du nourrisson. Académie royale de Médecine de Belgique.

La prétendue sinusite maxillaire du nourrisson: sa pathogénie. Revue de Laryngologie de Bordeaux.

Une complication viscérale importante des affections du nez et du rhinopharynx. Bulletin Société de Médecine de Gand.

La sinusite ethmoïdale et sphénoïdale fluxionnaires. Académie royale de Médecine de Belgique.

Contribution à l'étude anatomo-chirurgicale du sinus frontal. Annales de la Société Belge d'Oto-rhino-laryngologie.

Nouvelle contribution à l'étude des ethmoïdes fluxionnaires. Annales de la Société Belge d'Oto-rhino-laryngologie.

La réaction de Schick et la vaccination à l'aide du mélange toxine-antitoxine dans la rhinite diphtérique. Académie royale de Médecine Belgique.

De la conduite à tenir vis-à-vis des porteurs des germes diphtériques. Bruxelles-Médical.

Le signe de l'inégalité pupillaire ou signe de Roque en oto-rhino-laryngologie. Revue Oto-neuro-oculistique de Strasbourg.

Diverticules multiples de l'hypopharynx et de l'œsophage. Annales de la Société Belge d'Oto-rhino-laryngologie.

L'anisocorie en médecine générale. Le Scalpel.

L'insuline trouve-t-elle son application en chirurgie oto-rhino-laryngologique? Bruxelles-Médical et Annales Soc. Belge d'Oto-rhino-laryngologie.

Le problème de la thérapeutique de la diphtérie soulève encore de multiples questions pour le médecin praticien. Leçon donnée au „Journées Médicales” 1925, parue dans Bruxelles-Médical.

Prophylaxis der besmettende kinderziekten bij middel van sera en vaccins. Leçon donnée aux Infirmières Visiteuses à Bruxelles dans „De Verpleegster”, 1926.

De besmettingen der bovenste luchtwegen. Geneeskundig tijdschrift, 1926.

Deux méthodes d'exploration pulmonaire: la transauscultation par diapason et une méthode d'orientation par percussion directe. Bulletin de l'Académie royale de Médecine de décembre 1926 et Bruxelles-Médical, février 1927.

Le signe de Vernet; contribution à l'étude de la pathologie du trou déchiré postérieur. Bulletin de la Société Belge d'Oto-rhino-laryngologie et Revue de Laryngologie de Bordeaux.

Ter studie van het onderzoek der longen. Geneeskundig Tijdschrift, mei 1927.

Contribution casuistique à l'étude des malformations de l'oreille. Revue de la Soc. Belg. d'Oto-rhino-laryngologie.

Les paralysies homo et hétérolatérales du nerf oculomoteur externe au cours des otites. Casuistique et pathogénie. Bulletin de l'Académie royale de Médecine de Belgique, décembre 1927.

Hypertrophie thymique et faux adénoïdiens. Société royale de médecine de Gand.

Les radiations dans le traitement de quelques tumeurs malignes de la bouche et ses annexes (met Prof. DE NOBELE). Société royale de Médecine de Gand et „le cancer”.

Épistaxis par hémogénie. Bulletin de la Soc. Belge d'Oto-rhino-laryngologie, févr. 1928 et Revue hebdomadaire de laryngologie de Bordeaux.

Mastoidite à méningocoques de Weichselbaum sans méningite cérébrospinale. Autopsie. Bulletin de la Soc. Belge d'Oto-rhino-laryngologie, févr. 1928.

Corps migrants de la face. Soc. Belge d'O.R.L. dans Journal Belge d'O.R.L., 1930.

Les diverticules de l'Oesophage. Ibidem.

Tuberculose des sinus de la face. Bulletin Ac. R. Médecine, p. 701/729, nov. 1930.

Ethmoidites fluxionnaires primitives. Journal Belge O.R.L., avril 1931.

Troubles pathologiques de l'oreille en rapport avec des lésions dentaires. Congrès O.R.L. Bruxelles, févr. 1931 et Livre Jubilaire Prof. Lemaire, Louvain.

La vaccination antidiphtérique. Bulletin Ac. R. Médecine, réponse à la communication de Mr. le Professeur De Metter, 1932.

Les opacités arrondies du poulmon. Contribution à l'étude du cancer primitif de cet organe (met REGNIERS). Bruxelles-Médical, octobre 1932.

Wanneer moet men bij witte angina, vroegtijdig aan diphterie denken. Geneeskundige Bladen uit België, 1e Jaarg., n° 1, oct. 1933.

Note sur les Infections Amygdaliennes. Soc. R. de Médecine de Gand, mars 1933 et Revue Belge des Sciences Médicales.

L'œdème Angioneurotique. La maladie de Quincke. Son importance en O.R.L. et dans les maladies des voies respiratoires. Annales de l'Académie R. de Médecine de Belgique, mars 1933.

Note biographique du Professeur Eugène W. Eeman. Annales Soc. R. de Médecine de Gand, juin 1933.

Éloge du Professeur Charles Willems. Bulletin Acad. R. Médecine, oct. 1933.

Considérations étiologiques et thérapeutiques à propos de quelques cas de sténose œsophagiennes (met EEMAN). Bulletin de Soc. Belge d'O.R.L., n° 3, 1933.

Iets over Longtumors (met REGNIERS). Geneeskundige Bladen België, janv. 1934.

Anecdotes Geneeskunde op gebied der Oorenheilkunde. Geneeskundige Bladen België, mars 1934.

Essai de traitement de certaines formes de tuberculose du larynx par collapsothérapie hémilaryngée provoquée par alcoolisation du N reccurent. Compte-rendu Soc. Belge O.R.L., févr. 1934 et Journal Belge de la Tuberculose.

Contribution à l'étude de la maladie de von Recklinghausen (met Dr. ROB. GHYSELEN). Livre Jubilaire du centenaire de la Soc. Médéc. Gand, 1934.

Hedendaagse antwoorden op oude- thans nog gestelde vragen, op gebied van diphterie. Geneeskundige Bladen uit België, n° 1, 1935.

Rapport sur les abcès cérébraux. Les signes de foyer des abcès du cerveau et du cervelet (met Prof. V. D. GHEHUCHTE en Dr. J. DE BUSCHER). Societas Latina O.R.L.

De la signification de la présence du streptococcus hémolytique dans les angines cliniquement streptococciques (met DE MEERSMAN). Rev. de Laryngologie de Bordeaux, janv. 1936.

Commun. Soc. Belge O.R.L., 1935.

Compressions laryngo-trachéales d'origine kystique (met EEMAN). Rev. de Bronchoscopie-œsophagoscopie, janv. 1936.

Contribution Clinique de l'Hypertrophie du Thymus. Revue de Laryngologie, 1936.

Klinische gegevens over thymus hypertrophie. Voordracht gehouden ter gelegenheid der Geneeskundige Dagen, Gent, april 1936. Geneeskundige Bladen uit België.

Uremie. Geneeskundige Bladen uit België, n° 10, 1936.

Radiographie d'apexite du rocher avec syndrome de Gradenigo. Bullet. trim. de la Soc. Belge d'O.R.L., n° 3, 1936.

La sinusite frontale caséuse. Bruxelles-Médical, 14 mars 1937.

Considérations cliniques et anatomopathologiques à propos d'un cas de cylindrôme de la cloison nasale (VERNIEUWE en GOORMAGHTIGH). Revue de Bordeaux, mars 1938.

Les paralysies homo- et hétérolatérales isolées, totales ou partielles du voile du palais. Académie R. de Médecine de Belgique 1938 et Compte-rendus au Congrès de phonétique, Gand, Juillet 1938.

Amandelen en rheuma. Geneeskundige Bladen uit België, 1938.

Tumeurs des bulbes olfactif dans la neuro-fibromatose de von Recklinghausen (met Dr. SCHERER). Commun. à la Soc. Belge d'O.R.L., 1940, publiée dans la Rev. de laryngologie de Bordeaux, févr. 1940.

Quelques sources d'erreurs dans l'interprétation des images radiographiques des sinus de la face. Bul. Soc. Belg. d'O.R.L. 1940. Rev. Laryng. Bordeaux.

Kaakcysten. Vragen van differentiele diagnose. Geneeskundige Bladen uit België, 1940.

Contribution anatomo-clinique à l'étude de l'anomie B (met Dr. SCHERER). Bulletin Académie R. Médecine de Belgique, 1941.

De ziekte van Ménière. Het syndroom van Ménière. Symptoom van Ménière. Geneeskundige Bladen uit België, maart 1941.

Les phénomènes fluxionnaires vus par un oto-rhino-laryngologiste.

Rapport sur le mémoire de Mr. le Dr. Guns. La maladie dite „de Ménière”. Bulletin Académie R. de Belgique, 1941.